

DECIZIE

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursurile depuse de Elena Bodiș, reprezentată de avocatul Alexei Croitor și de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Bodiș împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea prezentării răspunsului, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost declarate inadmisibile apelurile depuse de Elena Bodiș și de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani

c o n s t a t ă :

La 26 noiembrie 2018 Elena Bodiș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea prezentării răspunsului la cererile nr. B-3142/18 din 05 iunie 2018 și 27 septembrie 2018, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă parțial acțiunea depusă de Elena Bodiș împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea prezentării răspunsului la cererile nr. B-3142/18 din 05 iunie 2018 și 27 septembrie 2018, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată. A fost constatată încălcarea de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova a dreptului Elenei Bodiș privind accesul la informație. A fost obligat Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova de a-i comunica răspuns Elenei Bodiș la cererile din 05 iunie 2018 și 27 septembrie 2018. A fost încasat de la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova în beneficiul Elenei Bodiș suma de 1000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile au fost respinse.

La 28 octombrie 2020 Elena Bodi, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a depus apel împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea acesteia în partea respingerii acțiunii și emiterea în această parte a unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii (f.d. 100).

La 27 noiembrie 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, prin intermediul poștei electronice, a depus apel împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii depuse de Elena Bodi (f.d. 112-117).

La 16 decembrie 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, prin intermediul poștei electronice, a prezentat motivarea apelului (f.d. 127-135).

Prin încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău au fost declarate inadmisibile apelurile depuse de Elena Bodi și de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

La 11 martie 2021 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, prin intermediul poștei electronice, a depus recurs împotriva încheierii din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea acesteia și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d. 152-161).

În susținerea recursului recurentul Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova a indicat că instanța de apel nu a calculat corect termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului și consideră că apelul depus la data de 27 noiembrie 2020 este în termen.

La 01 mai 2021 Elena Bodi, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, prin intermediul poștei electronice, a depus recurs împotriva încheierii din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d. 166-169).

În motivarea recursului recurenta Elena Bodi, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a indicat că prin scrisoarea Curții de Apel Chișinău nr. 4-35/5-860, recepționată la data de 28 aprilie 2021, a aflat despre încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul ei pe motivul neprezentării motivării apelului.

În acest sens, recurenta a indicat că a depus motivarea apelului la data de 26 aprilie 2021 la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat și repunerea în termen a apelului. Iar, instanța de apel nu a dispus citarea părților antrenate în proces pentru examinarea cererii de repunere în termen a apelului.

Totodată, a indicat că nu a avut posibilitate să prezinte motivarea apelului în termen din cauza regimului special de lucru stabilit în instanțele judecătorești. Consideră că termenul de prezentare a motivării apelului a fost suspendat în baza dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 1 din 18 martie 2020.

În conformitate cu art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 03 februarie 2021, și a fost expediată participanților la proces (f.d. 151).

Conform avizului de recepție anexat la materialele cauzei, copia încheierii instanței de apel a fost recepționată de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova la data de 24 februarie 2021 (f.d. 164). Prin urmare, recursul depus de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova la data de 11 martie 2021, este în termen.

Instanța de recurs, de asemenea, consideră că recursul depus de Elena Bodi, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, la 01 mai 2021 este în termen, în condițiile în care plicul poștal, transmis pe adresa recurentei, mun. Chișinău, str. Andrei Doga 34, ap. 43, a fost restituit instanței cu mențiunea „nereclamat”. Or, în cererea de chemare în judecată a Elenei Bodi, este indicată altă adresă, iar date în confirmarea transmiterii copiei încheierii instanței de apel pe adresa respectivă, la materialele dosarului lipsesc. Prin urmare, în lipsa probelor ce ar confirma recepționarea de către recurenta Elena Bodi a copiei încheierii instanței de apel, instanța de recurs consideră că recursul depus de Elena Bodi, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, este în termen.

Prin referința depusă la data de 31 mai 2021 Bodi Elena, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a solicitat respingerea recursului depus de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova și admiterea recursului său.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi respinse, din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă parțial acțiunea depusă de Elena Bodi împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea prezentării răspunsului, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată. A fost constatată încălcarea de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova a dreptului Elenei Bodi privind accesul la informație. A fost obligat Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova de a-i comunica răspuns Elenei Bodi la cererile din 05 iunie 2018 și 27 septembrie 2018. A fost încasat de la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova în beneficiul Elenei Bodi suma de 1000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile au fost respinse.

La 28 octombrie 2020 Elena Bodi, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a depus apel împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea acesteia în partea respingerii acțiunii și emiterea în această parte a uni noi decizii de admitere integrală a acțiunii (f.d. 100).

La 27 noiembrie 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, prin intermediul poștei electronice, a depus apel împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii depuse de Elena Bodi (f.d. 112-117).

La 16 decembrie 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, prin intermediul poștei electronice, a prezentat motivarea apelului (f.d. 127-135).

Prin încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău au fost declarate inadmisibile apelurile depuse de Elena Bodi și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Cu referire la apelul depus de Elena Bodi, instanța de apel a indicat că apelanta până la data de 10 decembrie 2020 nu a prezentat motivarea apelului, precum și că aceasta nu a fost prezentată nici până la data emiterii încheierii respective.

Cu referire la apelul depus de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, instanța de apel a indicat că acesta a fost depus peste termenul prevăzut de lege, care a expirat la data de 26 noiembrie 2020.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit.d) și e) Cod administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când: apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1); motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Articolul 232 din Codul administrativ reglementează expres că apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

În privința apelului depus de Elena Bodi, instanța de recurs relevă următoarele.

Actele cauzei denotă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost pronunțat la data de 27 octombrie 2020 (f.d. 85).

Hotărârea motivată din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată, Elenei Bodi, precum și reprezentantului acesteia avocatului Alexei Croitor, la data de 20 noiembrie 2020, fapt confirmat prin avizele de recepție a scrisorilor recomandate, anexate la materialele cauzei (f.d. 110-111).

Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului de către apelanta Elena Bodi împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în baza art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 21 noiembrie 2020 și a expirat la data de 21 decembrie 2020, zi de luni.

La caz, însă, apelanta Elena Bodi nu a depus motivarea apelului în termenul prevăzut de lege.

Instanța de recurs reține că Elena Bodiș a cunoscut despre neajunsurile cererii de apel, însă într-un mod nejustificat, având la dispoziție 30 de zile, aceasta nu a întreprins acțiuni care ar dovedi intenția de a depune motivarea apelului.

Așadar, Elena Bodiș, fiind conștientă că a depus împotriva hotărârii primei instanțe doar cererea de apel nemotivată, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt, însă ignorat de aceasta.

Mai mult, Elena Bodiș în cererea de apel nemotivată a indicat faptul că își rezervă dreptul de a prezenta motivele cererii de apel după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată a primei instanțe (f.d.100).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, în condițiile în care Elena Bodiș nu a prezentat motivarea apelului în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, concluzia instanței de apel, privind declararea inadmisibilă a apelului depus de Elena Bodiș este întemeiată.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție respinge ca nefondate argumentele recurente ale Elenei Bodiș, precum că nu a avut posibilitate să prezinte motivarea apelului în termenul prevăzut de lege, din cauza regimului special de lucru instituit în instanțele judecătorești. Instanța de recurs menționează că în condițiile instituirii regimului special de lucru în instanțele de judecată, ce nu permitea accesul în incinta Curții de Apel, apelanta Elena Bodiș, reprezentată de avocatul Alexei Croitoru, a avut posibilitatea să depună motivarea apelului prin intermediul oficiului poștal sau prin intermediul poștei electronice.

În același context, instanța de recurs menționează că la 18 martie 2020 a fost emisă Dispoziția nr. 1 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin care la pct. 8 s-au stabilit măsurile specifice în domeniul justiției pe perioada instituirii stării de urgență, conform anexei.

Anexa nr. 1 la Dispoziția menționată, prevede că pe durata stării de urgență, termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite prin Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

Perioada declarării stării de urgență pe întreg teritoriul țării, conform Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020 a cuprins perioada de la 17 martie 2020 până la 15 mai 2020. Astfel, aceste argumente nu au relevanță situației. Or, termenul pentru prezentarea motivării apelului pentru Elena Bodiș a expirat la data de 21 decembrie 2020.

Cu referire la apelul depus de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, instanța de recurs relevă că în conformitate cu art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Conform art. 63 alin. (1) Cod administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil. Iar, în condițiile art. 385 alin. (1) Cod civil (art. 261 alin. (1) Cod civil în redacția până la 01 martie 2019) dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Conform dispozițiilor art. 388 alin. (4) Cod civil (art. 264 alin. (4) Cod civil în redacția până la 1 martie 2019) termenul expiră la ora 24 a ultimei zile a termenului.

Dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la data de 27 octombrie 2020, astfel termenul de 30 de zile pentru depunerea cererii de apel a început să curgă în ziua imediat următoare și anume la data de 28 octombrie 2020 și a expirat la data de 26 noiembrie 2020.

Însă, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova a depus cererea de apel nemotivată la data de 27 noiembrie 2020, astfel depășind termenul legal prevăzut de lege.

La acest capitol, instanța de recurs menționează că dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 27 octombrie 2020 în lipsa reprezentantului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova. Însă, din materialele dosarului rezultă că acesta la data de 17 august 2020 a solicitat amânarea examinării cauzei, din care motiv ședința a fost amânată pentru data de 27 octombrie 2020.

Așadar, reprezentantul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova cunoștea despre data examinării cauzei, astfel urmând să depună diligența necesară de a se informa despre soluția adoptată de instanța de judecată.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că la caz termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii primei instanțe a început să curgă la data de 28 octombrie 2020, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la data de 26 noiembrie 2020.

Conform art. 237 alin.(1) din Codul administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului în termenul prevăzut de lege.

Conform art.65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Instanța de recurs specifică că termenul de depunere a apelului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea depunerii apelului în termen.

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, până la data emiterii încheierii din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău nu a depus cerere privind repunerea în termen a apelului și nu a anexat probele ce ar dovedi imposibilitatea îndeplinirii actului procedural respectiv.

În asemenea circumstanțe, ținând cont că apelantul Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova nu a depus apelul în termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău întemeiat a declarat apelul inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Contrar acestor prevederi legale, recurenții Elena Bodiș, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, precum și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, nu au depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Tot aici, instanța de recurs accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora, și în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurenții Elena Bodiș, reprezentată de avocatul Alexei Croitor și de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, sunt neîntemeiate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile depuse de Elena Bodiș, reprezentată de avocatul Alexei Croitor și de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se resping recursurile depuse de Elena Bodiu, reprezentată de avocatul Alexei Croitor și de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova și se menține încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan